

UCZEŃ PRZERÓŚŁ MISTRZA

metoda projektu w edukacji wczesnoszkolnej

TEATR

scenariusz dla klasy I
szkoły podstawowej

czas realizacji: 20 godzin (około 3 tygodnie)

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UCZEŃ
PRZERÓŚŁ
MISTRZA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

UZASADNIENIE REALIZACJI PROJEKTU

Zajęcia teatralne stwarzają dzieciom możliwość rozwijania zainteresowań humanistycznych. Poprzez zabawę w teatr uczą się poprawnego i wyraźnego wypowiadania (dykcja), właściwej modulacji i siły głosu, poznają technikę głośnego czytania oraz recytacji z odpowiednim akcentem, tempem, rytmem i intonacją, a także wygłaszają teksty z podziałem na role. Ponadto ćwiczą pantomimę, inscenizują krótkie utwory literackie, biorą udział w zajęciach dramatycznych, tworzą scenki improwizowane.

Zajęcia teatralne są idealne dla dzieci, które lubią być w centrum uwagi, ale także doskonałe dla dzieci nieśmiałych - pomagają im wzmacniać wiarę w siebie i poczucie własnej wartości, rozwijają odwagę publicznego występowania. Dziecko staje się bardziej śmiałe i otwarte.

Zajęcia teatralne bywają też terapią dla dzieci z nadpobudliwością w sferze emocjonalnej. Teatr jest dla dzieci rzeczywistością wyjątkową, w której wszystko może się zdarzyć. Odtwórca roli ma okazję realizować swoje marzenia, by stać się kimś innym. W doświadczeniach teatralnych kształtują się u dziecka przeżycia artystyczne.

CELE PROJEKTU:

- poznamy świat teatru
- będziemy świadomymi odbiorcami sztuk teatralnych
- poznamy rodzaje lalek teatralnych
- wykonamy lalkę teatralną
- stworzymy elementy scenografii
- stworzymy plakaty promocyjne
- uczymy się korzystać z różnych źródeł informacji
- uczymy się planowania pracy
- rozwijamy umiejętność pracy w zespole
- uczymy się samooceny
- przygotowujemy się do występów publicznych
- gramy w przedstawieniu teatralnym – jesteśmy aktorami

GŁÓWNE KOMPETENCJE KLUCZOWE ZGODNE Z ZALECENIAMI UNII EUROPEJSKIEJ ROZWIJANE PODCZAS REALIZACJI PROJEKTU

- umiejętność zdobywania informacji;
- wrażliwość na teatralne formy wyrazu takie jak: przedstawienie, lalkarstwo, scenografia;
- umiejętność poprawnego i wyraźnego wypowiadania się oraz wygłaszania tekstów literackich;
- umiejętność uczenia się: współpraca w grupie, umiejętność planowania;

- umiejętność dokonywania adekwatnej samooceny.

REALIZOWANE TREŚCI KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO PODSTAWY PROGRAMOWEJ DLA I ETAPU EDUKACYJNEGO

Edukacja polonistyczna. Uczeń:

- korzysta z informacji: uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji,
- przejawia wrażliwość estetyczną, rozszerza zasób słownictwa poprzez kontakt z dziełami literackimi,
- w tekście literackim określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów,
- dba o kulturę wypowiedzianą się; poprawnie artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy i właściwą intonację,
- wypowiada się w małych formach teatralnych: uczestniczy w zabawie teatralnej, ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego,
- rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie.

Edukacja muzyczna. Uczeń:

- świadomie i aktywnie słucha muzyki (wyraża swe doznania werbalnie i niewerbalnie) oraz określa jej cechy.

Edukacja plastyczna. Uczeń:

- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem,
- podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: kształt, barwa, faktura w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne).

Edukacja społeczna. Uczeń:

- współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych.

Edukacja matematyczna. Uczeń:

- liczy (w przód i w tył) od danej liczby po 1,
- posługuje się pojęciami: godzina, pół godziny, kwadrans, minuta,
- wyprowadza kierunki od siebie i innych osób; określa położenie obiektów względem obranego obiektu, używając określeń: góra, dół, przód, tył, w prawo, w lewo oraz ich kombinacji.

Zajęcia komputerowe. Uczeń:

- posługuje się wybranymi programami i grami edukacyjnymi, rozwijając swoje zainteresowania; korzysta z opcji w programach,
- wyszukuje informacje i korzysta z nich.

Zajęcia techniczne. Uczeń:

- realizuje „drogę” powstawania przedmiotów od pomysłu do wytworu: przedstawia pomysły rozwiązań technicznych: planuje kolejne czynności, dobiera odpowiednie materiały (papier, drewno, metal, tworzywo sztuczne, materiały włókiennicze) oraz narzędzia,
- rozumie potrzebę organizowania działania technicznego: pracy indywidualnej i zespołowej,
- posiada umiejętności: odmierzania potrzebnej ilości materiału, cięcia papieru, tektury itp.,
- dba o bezpieczeństwo własne i innych,
- używa narzędzi i urządzeń technicznych,
- utrzymuje ład i porządek wokół siebie, w miejscu pracy; sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku.

PRODUKTY KOŃCOWE PROJEKTU

- Wykonanie lalki teatralnej, potrzebnych rekwizytów i elementów scenografii.
- Wykonanie plakatów informujących o premierze sztuki.
- Cykl przedstawień teatralnych.

MATERIAŁY WSPOMAGAJĄCE

- Zestaw zasobów nr 2 (Teatr) na tablicę multimedialną, do wykorzystania w czasie wybranym przez nauczyciela.
- Karty pracy nr 1 - 8.

TABLICA MULTIMEDIALNA

FILM 1: Ćwiczenia dykcyjne

FILM 2: Poradnik dla małego aktora.

FILM 3: Rodzaje lalek.

QUIZ: Sprawdzamy zdobyte wiadomości.

KRZYŻÓWKA: Utrwalamy zdobyte informacje.

GRA: Poznajemy instrumenty perkusyjne.

ANGIELSKI: Poznajemy nowe słowa.

PAMIĘĆ: Zapamiętujemy kolejność obrazów.

POLICZ: Ćwiczymy liczenie w pamięci.

KARAOKE: „Siała baba mak” - ćwiczymy dykcję.

PROPONOWANY PRZEBIEG DZIAŁAŃ

ETAP PROJEKTU	SUGEROWANE DZIAŁANIA	CZAS
I Wybór zagadnienia i określenie celów projektu	rozpoczęcie pracy i wykonanie mapy skojarzeń	1 godz.
	podział zadań	1 godz.
	prezentacja zdobytych wiadomości i wybór bajki do przedstawienia	2 godz.
II Realizacja projektu	ustalenie ramowego planu przedstawienia	1 godz.
	wizyta eksperta	1 godz.
	planowanie pracy i wykonanie lalek	3 godz.
	ćwiczenia dykcyjne	1 godz.
	wykonanie scenografii	2 godz.
	próby przedstawienia	2 godz.
	dobór muzyki	1 godz.
	wykonanie plakatu	2 godz.
III Prezentacja projektu	występ dla zaproszonych gości	1 godz.
IV Ocena projektu i ewaluacja	ocena działań przez dzieci	1 godz.
RAZEM		20 godzin
UWAGI	<p style="text-align: center;">***</p> <p style="text-align: center;">gwiazdki sugerują podział na dni</p>	

SCENARIUSZ 1.

WYBÓR ZAGADNIENIA I OKREŚLENIE CELÓW PROJEKTU

- Zainteresowanie dzieci tematem, rozbudzenie ich ciekawości.
- Ustalenie warunków pracy metodą projektu.

PRZEBIEG DZIAŁAŃ:

1. **Nauczyciel wchodzi do klasy z pacynką na ręku** wcielając się w rolę postaci (pacynka może być dowolna: zwierzątko, postać z bajki). Wita się z dziećmi. Pyta: *Wiecie kim jestem? Kto wie gdzie mieszkam? Jak się nazywam? Czy spotkaliście się już kiedyś z kimś podobnym? Czy mogę z wami zostać? Będę cichutko siedzieć na parapecie...* Nauczyciel ściąga pacynkę.
2. **Nauczyciel pyta:** *Kto z was był już w teatrze? Może pamiętacie jaka to była sztuka i kto w niej grał (ludzie czy lalki)? Jak uważacie, możliwe jest, abyśmy w naszej klasie zorganizowali teatr? Co byłoby nam potrzebne?*
 - Po zakończonej rozmowie, dzieci rozwiązują zadanie: KARTA PRACY NR 1 kolejność wydarzeń w bajkach.
3. **Mapa skojarzeń.** Wykonanie mapy skojarzeń. Nauczyciel umieszcza na tablicy arkusz papieru. Na środku zapisujemy temat projektu (wybrany przez dzieci, np.: teatr). Nauczyciel prosi dzieci o podawanie skojarzeń dotyczących tematu. Dzieci rysują lub zapisują je na arkuszu. Mapę należy zachować, wrócimy do niej w końcowym etapie projektu.
- Przepustka – zadanie domowe: *Dowiedz się jakie rodzaje lalek są używane w teatrze, oraz gdzie znajduje się najbliższy teatr lalek. Skąd możesz się tego dowiedzieć?* (książki, czytelnia, biblioteka, Internet, rodzice).

4. **Dzieci prezentują zdobyte wiadomości.**
 - KARTA PRACY NR 2 brakujące elementy lalek teatralnych.
 - Nauczyciel prosi, aby dzieci zaproponowały bajkę, na podstawie której ułożymy scenariusz do przedstawienia. Dzielimy dzieci na cztery grupy. Przedstawiciel każdej grupy ciągnie los (na losach: kukielka, pacynka, jawałka, aktor). Dzieci będą grały w przedstawieniu lalkami, które znajdują się na wyciągniętych losach. Każda grupa odegra fragment bajki i przygotowuje dla siebie lalki i rekwizyty.
5. **Prezentacja i omówienie filmu „Rodzaje lalek”.**

REFLEKSJA NAUCZYCIELA:

- Dlaczego warto chodzić do teatru?
- Jakie cechy charakterystyczne ma lalka, którą wylosowaliście?
- Którą lalką najtrudniej jest grać?
- Co jest najtrudniejsze przy wykonaniu lalki teatralnej?
- Czy lubisz chodzić do teatru?

SCENARIUSZ 2

REALIZACJA PROJEKTU

- Przeprowadzenie działań zgodnie ze wspólnymi ustaleniami dzieci i nauczyciela.

PRZEBIEG DZIAŁAŃ:

- 1. Nauczyciel przedstawia dzieciom ramowy plan przedstawienia.** Wyjaśnia, co to jest scenariusz i dlaczego jest ważny. Wspólnie z dziećmi ustala, jakie postacie będą występowały w przedstawieniu. Zapisuje je na tablicy (postaci jest tyle ile osób w każdej grupie).
 - KARTA PRACY NR 3 znajdź różnice
- 2. Spotkanie z ekspertem.** W miarę możliwości zapraszamy do klasy osobę, która poprowadzi ćwiczenia mowy i dykcji. Może to być aktor teatralny lub logopeda.
 - Ćwiczenia i zabawy dykcyjne (jeśli nie uda się zorganizować wizyty, propozycje zabaw i ćwiczeń znajdują się na końcu scenariusza).
- 3. Prezentacja filmu – „Ćwiczenia dykcyjne”.**
- 4. Planowanie pracy nad lalkami.** Nauczyciel wspólnie z dziećmi ustala, kto będzie odgrywał jaką rolę w przedstawieniu.
 - Przygotowuje dzieci do samodzielnego wykonania lalek (i strojów w przypadku grupy aktorów). Pokazuje materiały, które są w klasie. Nauczyciel ustala wspólnie z dziećmi jakie materiały będą im potrzebne. Prosi o przyniesienie ich na kolejne zajęcia.

- 5. Wykonanie lalek.** Nauczyciel wraz z dziećmi ustala cechy charakterystyczne lalek, które biorą udział w przedstawieniu.
 - Nauczyciel dzieli dzieci na grupy wg postaci, które będą odgrywały. Np.: „księżniczki” razem, „wróżki” razem itp. Nauczyciel podpowiada, że postacie powinny być podobne np. „królewna” w każdej wersji lalki ma ten sam kolor ubrania i długość włosów. Czuwa nad dyscypliną pracy i koordynuje współpracę między dziećmi.
 - Dzieci wykonują lalki i stroje. Na koniec dnia ustawiają się grupami do prezentacji wykonanych lalek.

- 6. Nauczyciel rozdaje dzieciom kwestie,** które będą odgrywać w przedstawieniu. Prosi, by w domu z rodzicami spróbowali je przeczytać. Zapowiada, kiedy będzie kolejny dzień pracy nad projektem.
 - KARTA PRACY NR 4 - ciągi liczb.
- 7. Ćwiczenia i zabawy dykcyjne** (propozycje zabaw i ćwiczeń znajdują się na końcu scenariusza).

- 8. Praca w grupach** - wykonanie scenografii. Nauczyciel podkreśla, że na scenie ważne są nie tylko postacie, ale również dekoracje sceniczne. Nazywa się je scenografią. Nauczyciel ustala z dziećmi elementy scenografii. Mówi, że wykonamy ją dzisiaj z przygotowanych materiałów (przez nauczyciela).
- Dzieci dobierają się w czteroosobowe grupy i przygotowują poszczególne elementy scenografii.

- 9. Próba 1.** Nauczyciel mówi: zobaczmy jak wyglądałoby nasze przedstawienie, gdybyśmy mieli je wystawić dzisiaj?
- Jeśli dzieci myliły się i stresowały wprowadzamy pojęcie suflera. Warto powiedzieć dzieciom, że stres jest czymś naturalnym u każdego aktora.

10. Prezentacja i omówienie filmu „Poradnik dla małego aktora”.

- 11. Próba 2.** Na przygotowanej scenie dzieci ćwiczą swoje role. Należy zwrócić uwagę, że widać tylko lalkę. Dzieci nie mogą zapominać o poruszaniu lalką w czasie przedstawienia.
- Jeśli jest taka konieczność, można w każdej grupie wybrać suflera. Suflerem będzie dziecko (jedno z występujących), które najlepiej czyta i może podpowiadać w czasie przedstawienia. Jest to dodatkowe zadanie.
 - KARTA PRACY NR 5 - dokończ rysowanie.

- 12. Muzyka.** Nauczyciel kieruje rozmowę tak, by pokazać dzieciom, że w przedstawieniu brakuje jeszcze muzyki, która jest bardzo ważna. Nauczyciel prezentuje fragmenty muzyczne (przygotowane wcześniej). Dzieci słuchają wszystkich czterech fragmentów (dla czterech grup), dokonują wyboru muzyki do swojej części przedstawienia.
- KARTA PRACY NR 6 - instrumenty perkusyjne.

- 13. Plakat.** Wykonanie plakatu informującego o przedstawieniu.
- Na plakacie znajduje się tytuł przedstawienia, wykonawcy (klasa 1...) data, godzina i miejsce.
 - Plakaty wykonujemy w grupach (wg lalek). Jako ilustrację na plakacie dzieci rysują swoje lalki i element scenografii.

REFLEKSJA NAUCZYCIELA:

- Jakie elementy należy przygotować, aby stworzyć przedstawienie teatralne?
- Jak czujecie się w swoich rolach?
- W jaki sposób radzicie sobie ze stresem?
- Dlaczego nikogo nie może zabraknąć w dniu przedstawienia?

SCENARIUSZ 3

PREZENTACJA PROJEKTU I OCENA DZIAŁAŃ

- Posumowanie działań projektowych.
- Ocena działań.

PRZEBIEG DZIAŁAŃ:

1. Występ.

Występ dzieci, jest zwieńczeniem pracy nad projektem Teatr. Wydaje się rzeczą naturalną, że pracę w tematyce teatralnej kończymy występem dzieci. Warto zadbać o uroczystą oprawę tego dnia. Przedstawienie organizujemy w godzinach popołudniowych, by jak najwięcej rodziców mogło w nim uczestniczyć. To ważne dla dziecka, by był na widowni ktoś, kto na niego patrzy. Wzrasta wtedy motywacja dziecka i radość z występowania na scenie.

Do klasy przychodzą zaproszeni goście, zajmują miejsca. By stworzyć bardziej doniosłą atmosferę można wygasić światła, zorganizować dzwonki, które ogłoszą rozpoczęcie przedstawienia – trzy jak w prawdziwym teatrze. Odbywa się przedstawienie. Nauczyciel czuwa nad muzyką. Całą imprezę – już po odegraniu przedstawienia przez dzieci, można zakończyć piosenką, taki akcent powinien wprawić gości w dobry humor, a dzieciom dać jeszcze większe poczucie sukcesu... i okazję do otrzymania dodatkowych oklasków.

Występ dzieci – wystawienie sztuki, nad którą pracowały wiele dni jest kulminacyjnym momentem w pracy nad projektem Teatr. Ważne, by zadbać o taką oprawę tego dnia, aby dać dzieciom poczucie, że „warto było tyle pracować”, a rodzicom dać szansę bycia dumnym z sukcesów dziecka.

2. Mapa skojarzeń. Nauczyciel umieszcza na tablicy mapę skojarzeń wykonaną na początku pracy z projektem. Odczytuje umieszczone na niej hasła, omawia rysunki. Pyta dzieci, czy praca z projektem przyniosła jakieś nowe skojarzenia. Jeśli tak - dopisujemy je do mapy.

- KARTA PRACY NR 7 - ilustracja do przedstawienia.

3. Oceny swoich działań dzieci dokonują przy pomocy tabeli. Punkty zapisują cyfrą lub stawiają liczbę kropek.

- KARTA PRACY NR 8.

*Po zakończonym projekcie (w miarę możliwości) warto zorganizować wyjście do teatru lalek. Jeśli to możliwe tzw. lekcję teatralną, czyli spotkanie z aktorami, zwiedzanie kulis itd. Dzieci będą świadomymi odbiorcami sztuki. Znają słownictwo teatralne, mogą wypowiedzieć się na temat sztuki. Wiedzą o co pytać.

DZIAŁANIA	PUNKTY OD 1 DO 3
Samodzielne zdobywanie informacji.	
Wykonanie lalki teatralnej.	
Współpraca w grupie.	
Wykonanie elementów scenografii.	
Odpowiedzialność za rolę.	
Wykonanie plakatu.	
Dyscyplina w czasie prób.	
Ocena swojego występu.	
Ocena występu całej klasy.	

REFLEKSJA NAUCZYCIELA:

- Czego obawialiście się najbardziej, wiedząc, że zrobimy teatr?
- Który etap pracy wymagał od was największego zaangażowania?
- Co – lub kto wam najbardziej pomógł?
- Nauczyciel dziękuje wszystkim dzieciom za ciężką pracę i zaangażowanie. Wyraża dumę z pracy dzieci i z osiągniętych efektów.

PRZYGOTOWANIE SCENARIUSZA PRZEDSTAWIENIA – WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA:

1. Wybór bajki:

Powinna to być bajka, w której występuje od 4 do 6 postaci. 2 -3 główne i poboczne (np.: drzewa, krasnoludki, wróżki, chórki). Poboczne postacie dzielimy na tyle ról, ile jest pozostałych osób w grupie. Jeśli zespół liczy np. 5 osób, to są 3 postacie główne i 2 poboczne.

2. Scenariusz przedstawienia:

Dzielimy go na 4 części. Każdą część przygotowuje jeden zespół: kukiełki, pacynki, jawajki, aktorzy. Bajka jest jedną całością, ale w trakcie będą się zmieniać grupy, a tym samym wyglądy głównych bohaterów np. na początku główny bohater będzie kukiełką, później pacynką itd. Oznacza to, że w jednej klasie każda postać istnieje cztery razy.

3. Dialogi:

Warto, aby dialogi w przedstawieniu nie były wierszowane, by umożliwić dzieciom improwizację.

Dzieci wówczas grają bardziej świadomie – muszą pamiętać sens wypowiedzi, a nie skupiać się na pamięciowym odtworzeniu kwestii.

4. Wykonanie lalek.

Do wykonania lalek można użyć gotowych półfabrykatów np.: do kukielki i jawajki można wykorzystać wałek, drewnianą łyżkę, przebrać gotową lalkę. Pacynki można wykonać na rękawiczkach, skarpetkach, rękawicach kuchennych, bądź przebrać gotowe pacynki; grupa aktorów może wykorzystać swoje ubrania (lub rodziców, cioci, babci...)

5. Scenografia:

Może składać się z parawanu, za którym stoją dzieci grające lalkami. Grupa aktorów gra przed parawanem.

6. Można zaplanować kilka przedstawień, np.: dla uczniów szkoły, dla rodziców itd.

I. ZABAWY I ĆWICZENIA ORTOFONICZNE

1. **Ryba** – szerokie zamykanie i otwieranie ust.
2. **Pies łapiący muchy** – kłapięcia szeroko otwartymi ustami.
3. **Ka – szyfry** – do dowolnie wybranych zdań dodaje się przed każdą sylabą w wyrazie sylabę „Ka”.
4. **Szminka** – przesuwanie wysuniętym językiem wokół otwartych ust od strony wewnętrznej.
5. **Parskanie** – Wypuszczanie powietrza przy zamkniętych ustach.
6. **Gaworzenie** – wymawianie sylab z każdorazowym przedłużaniem samogłosek.
7. **Malowanie pokoju** – pokojem jest jama ustna. Na podniebieniu znajduje się żyrandol. Na policzkach okna. Zęby to drzwi. Nauczyciel wydaje polecenie, że musimy pomalować pokój. Językiem malujemy sufit, później ściany wokół okien. Dokładnie malujemy „rogi pokoju”. Po skończonym malowaniu sprzątamy pokój. Językiem myjemy ściany, okna, trzepiemy dywan (szybkie machanie językiem).

II. ZABAWY INTEGRUJĄCE ZESPÓŁ

1. **Salatka owocowa** – uczestnicy siadają na rozstawionych dookoła krzesłach. Każdy z nich jest przydzielony do pewnej grupy owoców. Na początku gry grupy siedzą obok siebie. Jedna osoba, stojąca pośrodku, nie ma krzesła. Wymienia ona wybraną grupę owoców, mającą za zadanie zmianę swojego miejsca. Jeśli osoba stojąca w środku powie: „salatka owocowa”, wszystkie osoby muszą zmienić swoje miejsce. Osoba w środku stara się zająć jedno z nich.
2. **Trzymaj swoją parę** – uczestnicy siadają na rozstawionych na obwodzie koła krzesłach. Tylko 1 krzesło jest puste. W pierwszej części zabawy na krzesłach siedzą chłopcy, natomiast dziewczynki stoją tuż za nimi. Jedna z osób nie ma pary (krzesło, za którym stoi, jest puste). Zadaniem tej osoby jest mrugnięcie okiem do jednej z osób siedzących na krześle, a ta powinna jak najszybciej spróbować się przenieść na wolne krzesło. Osoba stojąca z tyłu stara się zatrzymać ją na swoim krześle, jeśli jej się to nie uda, przejmuje rolę osoby mrugającej. W II części zabawy osoby stojące zamieniają się miejscami siedzącymi.
3. **Ludzie do ludzi** – Wszyscy uczestnicy zabawy, chodzą parami po sali. Prowadzący zabawę woła: „plecy do pleców” – wszyscy opierają się ze swoim partnerem plecami (inne polecenia np. nos do nosa, łokieć do łokcia). Kiedy padnie polecenie „ludzie do ludzi” wszyscy zmieniają swoich partnerów, tworzą nowe pary.

4. **Imię, gest** – uczestnicy stoją w kole, pierwsze dziecko wymienia swoje imię i wykonuje przy tym gest. Kolejna osoba powtarza imię i gest swojego sąsiada oraz dodaje do tego swoje imię i swój gest. Zadanie staje się trudniejsze dla każdego kolejnego gracza. Ostatnia osoba podaje imiona i gesty wszystkich osób stojących w kole.
5. **Co się zmieniło?** – dzieci siedzą w kole, jedna osoba stoi na środku, obraca się wszyscy ją obserwują. Osoba wychodzi za drzwi i zmienia jedną rzecz w swoim wyglądzie (np.: buty prawy z lewym, rozpina bluzę, związuje włosy itd.) wraca do sali stając na środku kto widzi zmianę podnosi rękę. Kto prawidłowo powie co się zmieniło – wychodzi za drzwi (najpierw prezentuje się dzieciom)
6. **Puste miejsce** – dzieci siedzą w kole, jedno miejsce jest puste. Kto siedzi po lewo od tego miejsca mówi: Zapraszam na miejsce z prawej strony Magdę (imię kogoś z klasy) i podaje rolę w jaką ma się wcielić dziecko. Np.: jako osobę wesołą, smutną, jako zającą, jako piosenkarkę itd.
7. **Pomnik** – jedno dziecko stoi na krześle lub stoliku. Pozostałe dzieci biegają dowolnie po całej sali. Na sygnał, uczestnicy przybierają pozę zaproponowaną przez stojące wyżej dziecko.
8. **Trzymaj – puść** – na środku sali długi sznurek lub powiązane skakanki w kształcie koła. Dzieci podchodzą - stają w kole – chwytają skakanki jedną ręką. Na środku prowadzący. Zadaniem dzieci jest wykonywać polecenia na opak – trzymaj! (puszcza) – puść! (trzema). W kolejnych etapach dodajemy: stój! (skacze) i skacz! (stoi) Kto się pomyli siada po turecku. Dalej grają tylko stojący. Nagrodą dla zwycięzcy są brawa i okrzyki radości.

III. ZABAWY Z UŻYCIEM REKWIZYTU

1. **Instrumenty** – dzieci siedzą dowolnie. Na hasło: "orkiestra", każde dziecko składa swoje krzesło lub ustawia w jakikolwiek sposób – tworząc wymyślony przez siebie instrument. Wszyscy "grają", wydając dźwięki właściwe dla swojego instrumentu.
2. **Animowanie skarpetki** – palec wskazujący i środkowy podtrzymują czuprynę i czoło, kciuk i palec serdeczny to usta.
3. **Animowanie rękawiczki** – palec wskazujący i środkowy to oczy, kciuk, serdeczny i mały to usta.

IV. ZABAWY SŁUŻĄCE BUDOWANIU SCENOGRAFII

1. **Tkanina** – dzieci dzielą się na grupy. Każda grupa dostaje dużą płachtę materiału. Instruktor podaje hasło, np. tafla lodu, suknia dla Kopciuszka na bal, huragan na morzu, hamak itp.
2. **Gazeta:**
 - kulki śniegu – uczestnicy tworzą z gazet kule, którymi doskonale można się obrzucać.
 - parawan – dzieci trzymają gazety przed sobą w wyciągniętych rękach tak jakby je czytały. Każde opuszczenie gazety sygnalizuje chęć włączenia się, np. do rozmowy.
 - wydzieranie portretu – jedna osoba siada profilem do drugiej, ta zaś próbuje ten profil wydrzeć z gazety.

„ETIUDY PANTOMICZNE”

1. Pokaż, co widzisz?

Dzieci losują obrazki, na których przedstawione są różne czynności, np. podlewanie kwiatów, czytanie książki, pranie ręczne, gra w piłkę, odkurzanie, rozmowa przez telefon, nawlekanie koralików na nitkę, gotowanie, mycie zębów itp. Zadaniem dziecka jest pokazać ruchem, gestem, mimiką czynność przed

stawioną na obrazku. Warunkiem pokazania czynności jest uniesiona dłoń dziecka, które jest gotowe.

2. Maski

Dzieci podzielone na zespoły siadają w dowolnym miejscu w sali. Nauczyciel podchodzi do każdego zespołu i umawia się, jaki rodzaj uczucia, emocji będą pokazywać za pomocą mimiki i gestów: *Pokaż, że jesteś wesoły, smutny, zamyślony, przestraszony, zdziwiony*. Zadaniem pozostałych dzieci jest odgadnięcie jaki rodzaj emocji przedstawia dany zespół.

3. Co się wydarzyło?

Dzieci siedzą w kole. Nauczyciel zaczyna historyjkę – każde dziecko dopowiada dalszą część historii. Np. Mama prosiła Jacka, aby przed jej powrotem z pracy zrobił zakupy. Dała mu pieniądze i listę produktów które ma kupić. Wie, że na obiad mają być jego ulubione naleśniki. Jacek właśnie wrócił ze szkoły do domu...

BIBLIOGRAFIA:

- Ciechanowska D., Teatr szkolny w klasach początkowych, „Życie Szkoły” 1988 nr 5;
- Klaus W. Vopel ,Gry i zabawy interakcyjne dla dzieci i młodzieży Kielce 1999 ;
- Lipińska J., Techniki teatralne w edukacji wczesnoszkolnej, „Życie Szkoły” 2001 nr 3;
- Way B., Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży Warszawa 1990, WSiP;
- Jachimska Małgorzata (Opracowanie): Grupa bawi się i pracuje. Wałbrzych 1994;
- Tomaszewska Ewa: Teatr zabawy, [w]: Edukacja kulturalna. Wybrane obszary, pod red. K. Olbrycht, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2004.